

Leden van een kleine wereld

(1) Even leven op Vlieland. Het heropende mijn ogen. Dit Waddeneiland leeft van toeristen. Toch is het bepaald niet wat je je voorstelt bij een vakantieparadijs. Er zijn geen resorts, geen door handdoeken bezet gehouden ligbedden en geen bediening op het strand. Er is nog veel meer niet: geen stad, geen snelweg, geen winkelcentrum, geen disco's, geen kantoren en (bijna) geen auto's. Maar het allerbelangrijkste wat hier ver te zoeken is, dat is haast. Wat het ontbreken van haast met mensen doet, is wel bijzonder – ik was het bijna vergeten.

(2) In feite heerst op zo'n klein eiland een vorm van schaarste. Je bent aangewezen op dat wat je er kunt krijgen. In de stad kun je als je niet precies vindt wat je zoekt, nog omrijden om het elders te halen. 'Elders' betekent hier: anderhalf uur varen met een boot die niet vaker dan drie keer per dag gaat. Het zoeken van een alternatief voor wat je hier kunt krijgen, kost je dus al gauw een halve dag of meer. Deze schaarste leidt tot bekende vormen van duurzaamheid: inventiviteit in het vinden van oplossingen met wat wél voorhanden is, zuinig zijn op je spullen en niet kiezen voor goedkoop maar voor degelijk – wel nodig met al dat zout, zand en water.

(3) Dan is er nog een andere eiland-eigen component. Iedereen weet dat

je inventief en zuinig op je spullen moet zijn. Mensen helpen elkaar om dat te bereiken, ieder vanuit zijn eigen expertise, zodat 'we' het heel houden. Het is niet vanuit een socialistische gedachte en ook niet uit economische noodzaak. Het voelt meer als de ervaring dat je maar beter elkaar een beetje kunt helpen, want dan kom je samen verder.

(4) En zo, van de andere kant van de Waddenzee bekeken, lijkt het opeens bizar dat normaal gesproken elk gesprek over extra aandacht of service direct leidt tot discussies over geld. Dat is de verarming die we als maatschappij oogsten nu we zo lang al proberen ons te verrijken door efficiënter te worden en door ons te concentreren op onze kerntaken. Waarom streven we er eigenlijk naar dat alles wordt afgerekend, dat elke inspanning ook omzet is?

(5) Overal zijn er 'regels van het spel', in Nederland, in de Randstad en op Vlieland. De regels verschillen maar weinig. Toch ervaar ik dit eiland als een anders werkende wereld, niet heilig, niet beter, wel leerzaam en mooi. Een duurzaam verschil is misschien wel dat mensen op een eiland zich meer richten op het spel en de medespelers dan op de knikkers. Eindelijk een samenleving die zich een beetje gedraagt als een vereniging.

naar: Huibrecht Bos

uit: VM Verenigingsmanagement, september 2012

Tekst 4 Leden van een kleine wereld

- 3p 39 In alinea 2 en 3 staat een redenering op basis van oorzaak en gevolg. Vat de redenering uit alinea 2 en 3 samen in de vorm van onderstaand schema.

Oorzaak	Wonen op een klein eiland
Direct gevolg	
Twee gevolgen van het directe gevolg	- -

- 4p 40 In alinea 4 staat een paradox: “de verarming die we als maatschappij oogsten nu we zo lang al proberen ons te verrijken”. (regels 53-55) Leg deze paradox uit. Gebruik voor je antwoord niet meer dan 40 woorden.

“Een duurzaam verschil is misschien wel dat mensen op een eiland zich meer richten op het spel en de medespelers dan op de knikkers.”
(regels 67-70)

- 2p 41 Leg deze metafoor uit. Gebruik voor je antwoord niet meer dan 30 woorden.

- 1p 42 Wat wordt bedoeld met het woord ‘Eindelijk’ in de laatste zin?
- A De mens zoekt al heel lang naar een samenleving die lijkt op een vereniging.
  - B Het is een lust om te ontdekken dat er een maatschappij is die lijkt op een vereniging.
  - C Het is moeilijk om mensen de attitude bij te brengen die nodig is in een vereniging.
  - D Het kost veel tijd om een samenleving te maken die lijkt op een vereniging.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.